

Kontrolatutzat genuena berriz mehatxu

Bakterioak azkar egokitzen dira ingurunera, oso azkar. Duela 70 urte inguru hasi ginen antibiotikoak erabiltzen, eta denbora horretan kontrolpean ezarri ditugu lehen hilgarriak edo oso larriak ziren infekzio asko. Orain, ordea, antibiotikoen aurreko egoera horretara itzultzeko arriskua dugu, antibiotikoak gehiegi eta gaizki erabiltzeagatik, hain zuzen. OMEk apirilean argitaratutako txostenaren ondorioak benetan ikaratzekoak dira.

| UNAI BREA |

BAKTERIO, birus eta bestelako patogenoek sendagaiekiko garatzen duten erresistentzia medikuntzaren kezka nagusietakoa izan da gutxienez azken hamabost urteetan, fenomeno askoz lehenagotik ezagutzen den arren. XXI. mendean osasun publikoak jasango duen mehatxurik handiena dela ere esan da. Gure buruhausteen podiumean koska bat gorago edo beherago egon, ukaezina da mikrobio eta batik bat bakterio erresistenteak larritasun handiko arazoa direla; hala erakutsi dute azken hamarkadetan bildutako hamaika

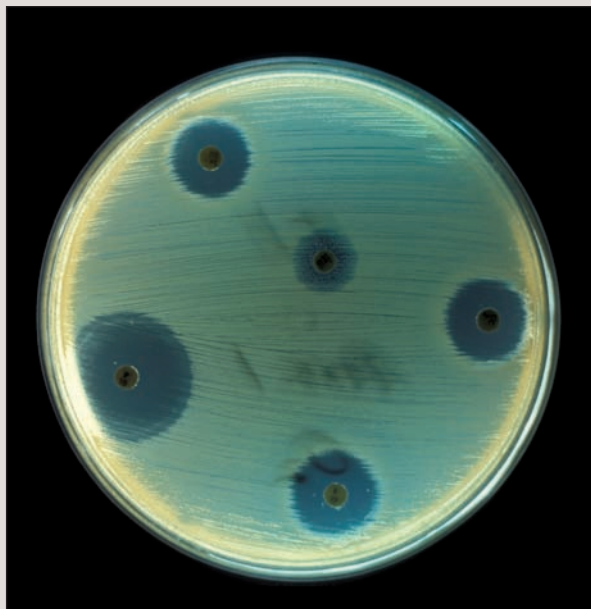
datuk, egindako hamaika ikerketak, jasandako hamaika sufrikariok.

Osasunaren Mundu Erakundeak (OME) apiril amaieran aurkeztu zuen askok aspalditik eskatzen ziotena: erresistentzien arazoaren mundu mailako erradiografia. Fenomenoaren ikuspegi osoa lortzeko estreinako saiakera horrek *Antimicrobial resistance. Global report on surveillance* dauka izenburua (Mikrobioen aurkako botikekiko erresistentzia. Zaintzari buruzko txosten globala).

Bi ondorio nagusi atera daitezke ikerketa-

MRSA, bakterio-aldaera hiltzaile zabalduenetakoa

DON STALONS / PHIL.CDC.GOV

STAPHYLOCOCCUS AUREUS da OMEren txostenak aztertzen duen bakterioetako bat. Gure azal eta sudurraren flora arruntean aurkitu daiteke, gaitzik sortzen ez duten aldaeretan, baina infekzio gehien eragiten duen mikrobioetakoa da. Hura dugu, esaterako, ebakuntzen osteko infekzioen erantzule nagusia.

Penizilina erabiltzen hasi zenean, *S. aureus*-aren aurkako tratamendu egokia zela ikusi zen, baina lehen erresistentziak luze gabe agertu ziren, 40ko hamarkadan bertan. Horri aurre egiteko metizilina izeneko farmakoa garatu zen, baina 60ko hamarkada hasi orduko harekiko lehen andui erresistenteak atzeman zituzten. Andui horiei MRSA esaten zaie (metizilinarekiko erresistentzia duen *S. aureus*). OMEk behatu ahal izan duenez, *S. aureus* guztien %20, gutxienez, MRSA aldaerak dira mundu osoan, eta zenbait eskualdetan portzentaje hori %80raino iritsi daiteke. Ospitaleak dira haren joko-zelai kutuna, baina gero eta zabaldugago dago erietxeetatik kanpo ere. MRSAk urtero 19.000 lagun hiltzen ditu Europan, OMEren arabera.

tik: batetik, arazoaren neurria zehatz ezagutzetik sano urrun gaude oraindik, besteak beste munduko eskualde askotan ez dagoelako behar bezalako datu bilketarik egin. Baina bestetik, dakiguna nahikoa da beldurtuta egoteke. Kontrolatutzat genituen infekzioak berriz hilgarri bihurtzeko arriskua benetakoa da, horra OMEk munduari eman nahi dion abisua. Bai gordin eman ere. Harrizkoa behar du, hurrengo orrialdean ageri diren Keiji Fukuda, OMEko Osasun Segurtasun zuzendariaren berbak irakurrita hotzikara txiki bat bederen sentitzen ez duenak.

Azeleratu dugun gertakari naturala

Bestela ere jakina zena gogorarazi du *Antimicrobial resistance* txostenak: mikroorganismoek

OMEren esanetan, bakterioen erresistentzia azkartzeak kolokan jartzen du medikuntza modernoaren aurrerapena. Esaterako, penizilinarekin erraz tratatu ohi zen pneumonia hilgarri bihurtu daiteke kasu askotan.

sendagaiekiko erresistentzia garatzea gertakari naturala da. 1945ean, “antibiotikoen aroa” esan zaiona hasi berritan, haren sortzaile nagusitzat daitekeen Alexander Flemingek iragarri zuen bakterioak erresistente bihurtuko zirela; penizilina kasualitatez aurkitzeagatik Nobel Saria eman ziotenean esan zuen hori Flemingek, esker oneko diskurtsoan. Erresistentzia nola sortuko zen ere aurreikusi zuen: gaixo batek antibiotiko dosi txikiegia hartuz gero, ez zituen mikrobioak erabat akabatuko, eta bizirauten zutenak erresistente bihurtuko ziren. Baita haiengandik eratorriko belaunaldiak ere, eta belaunaldi berriak minutu gutxian sortzen diren izakiez ari gara. Ez da harritzekoa antibiotikoak erabiltzen hasi eta urte gutxira atzeman izana lehen erresistentzia kasuak.

Moyua
hileta zerbitzuak

Zure momentu zailetarako

Otadui Gotzaina kalea, 27 · 20560 Oñati (Gipuzkoa)

☎ 943 783 447 / 617 442 466

mmoyua@telefonica.net · www.tanatorio-gipuzcoa.com

CuadraBus

www.cuadrabus.com

☎ 945 890 804 / 670 477 727 · Faxes: 945 892 215

info@cuadrabus.com

Prebentzioaren garrantzia: esku garbiak, bakterioentzako hesia

ANTIBIOTIKO BERRIRIK EZEAN –horien premia azpimarratzen badu ere–, prebentzioaren garrantzia aipatzen du *Antimicrobial resistance* txostenak. Besteak beste, higie-ne neurriekin zorrotzago jokatzearen beharra aldarrikatzen du mundutarron osasuna jagoteaz arduratzen den erakundeak. 200 orrialde baino gehiagoko txostenean lau lerro besterik ez zaizkio eskaintzen gaiari, baina ez da horregatik garrantzi gutxiagokoa. Izan ere, maiatzaren 5ean, dokumentua argitaratu eta oso gutxira, Eskuetako Higie-nearen

Munduko Eguna ospatu zuen OMEk, 2009tik urtero egiten duen legez. Kanpainak oihartzun apala izan ohi du jendartean, osasungintzako profesio-nalei zuzentzen baitzaie beren-beregi. Aurtengoaren ardatza, zer esanik ez, mikro-bio-erresistentziari aurre egin beharra zen. Dena ez baita botikaz konpontzen.

Nolanahi, gertakari naturala den hori azele-ratzen ari dela nabarmendu nahi du OMEk, eta horren arrazoi bakarra ez da gaixoe-k agin-dutako dosia amaitu gabe uztea tratamendua. Okerragoa da abusua. Antibiotikoak –batez ere sendagai multzo horretaz dihardu OME-ren txostenak– behar ez denean errezetatzen dituzte medikuek, “seguru egoteko”; edo behar ez den antibiotikoa hartzeko agintzen diote gaixoari; edo gaixoak bere kasa erosten du farmazian, errezetarik gabe. Bestalde, abu-suarekin edo gabe, antibiotiko bat hartzeak beti dakar ordaina. Xavier Horcajada gaitz infekzio-soetan adituaren berbetan, “gaixoa-ren historia biologikoan grabatuta geratzen da”. Ordaina ez dadila izan behar baino han-diagoa, horra gakoa.

Urtero 25.000 hildako European

Arazoaren neurria –bai giza osasunari bai kostu ekonomikoari dagokienez– zein den ezin zehatz jakin gaur egungo datuekin, dio OMEk. Balio bezate, momentuz, azterketa partzialek. Esaterako, kalkulatu da mikrobio-en erresistentziak urtero 21.000 eta 34.000 milioi dolar bitarteko gastua eragiten duela AEBetako osasun-sisteman. Eta zortzi milioi eguneko egonaldia ospitaleetan. Ikara-garriagoa da, dudarik gabe, kausa horrengatik European urtero 25.000 pertsona hiltzen direla irakurtzea.

Dena den, txostenean emandako datuak tentuz hartzeko gomendioa egiten du era-kundeak: “Baliteke laborategi batean erresis-tentzetzat jotzen den bakterioa sendagaiareki-ko sentiberatzat hartzea beste batean. Bestalde, datu asko erietxeetan jasoak dira, eta horko gaixoak ez dira, agian, egoera oro-

Tuberkulosiari begira

OMEREN TXOSTENAK munduan oso zabalduta dauden zazpi bakteriori eskaini dio arreta gehien (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pneumoniae*, *Salmonella* ez-tifoidea, *Shigella* espezieak eta *Neisseria gonorrhoeae*), baina bestelako mikrobio batzuez ere badihardu. Hain zuzen, tuberkulo-sia eragiten duen *Mycobacterium tuberculosis* bak-terioaz, malariaren sortzaile diren *Plasmodium* generoko bizkarroiez, GIB birusaz eta gripea-renaz, eta kandidiasiaren erantzule den *Candida* legamiaz. Denetan atzeman dira erresisten-tziak.

Bereziki aipatzekoak dira tuberkulosia, malaria eta GIBa, haien erresistentziez gehiago baitakigu. Badago, beraz, haiengandik zer ikasi. Tuberkulosi erresistentearen kontrako borro-kan buru-belarri dabilen Mugarik Gabeko Medikuek (MSF) elkarteak pozez hartu du txostena. “Lehenago egin balitz hobe”, diosku Teresa Guilarte Bilboko MSFko kideak, “ea balio duen tuberkulosi erresistenteaz gehiago iker dadin, diagnostiko berantiarra eta trata-mendu luzeegiak sufrimendu handia eragiten ari baitira”. Aldaera erresistenteenak gaixoen %70 hiltzen ditu gaitzaren aurkako programa onak dituzten herrialdeetan. Beste leku batzue-tan, hilkortasuna %90 ingurura iritsi daiteke.

Argazkian, Keiji Fukuda, OMEko Osasun Segurtasun zuzendaria. *Antimicrobial resistance* txostenaren aitzin-solasak haren izenpea dauka. Eta ez da batere lasaigarria: “Mundu osoko gobernuak arreta eskaintzen hasiak dira medikuntza modernoaren lorpenak mehatxatzeko bezain larria den arazoari. Infekzio arruntek eta zauri arinek hil egin dezaketen antibiotiko-osteko aroa ez da fantasia apokaliptikoa, XXI. mendean benetan gerta litekeen zerbait baizik”.

korrraren erakusle onenak; erresistentziaren arazoa benetan dena baino handiagoa dela pentsarazi dezakete”.

Oharrak ohar, egoera zeharo kezkarria da OMEren aburuz. “Medikuntza modernoaren aurrerapena, bakterioen aurkako farmakoak eskueran iza-tean oinarritzen dena, arriskuan dago”, dio Genevan egoitza duen erakundeak. Eta honako egoerak, balizkoak edo ez hain balizkoak, aipatzen ditu, esanda-koaren adibide: pneumoniak, penizilinarekin erraz tratatzen zen gaitzak, sentiberatasuna galdu lezake eskura dauzkagun sendagaieki-ko, eta horrek arriskuan jarriko luke gaixo askoren bizitza; aho bidezko tratamenduekin aise sendatzen zen zistitisa askoz garestiagoak diren injekzioen bitartez tratatzen hasi beharko da agian, edo besterik gabe ezin tra-

tatzeko bihurtuko da; jaioberriengan eta zaintza berezietako eremuetan arruntak diren infekzioak gero eta maizago ari dira bihurtzen sendagaitz edo sendaezin. Eta abar.

Mikrobioek erresistentzia garatzea gertakari naturala da, baina azeleratzen ari gara, sendagaiak behar ez denean eta era desegokian erabiliz

Ezta antibiotikorik bortitzenekin ere

Patogeno erresistenteez modu orokorrean badihardu ere, *Antimicrobial resistance*-k zazpi bakterioengand jartzen du fokua. Zenbait herrialdetan, bakterio horietako batzuen aurka ohituraz erabili izan diren antibiotikoek gaixoen erdia baino gehiagorengan dagoeneko eraginik ez dutela behatu da. Halaber, aztertutako herrialde guztietan (114, orotara) erresistentziak daudela ikusi dute txostenaren egileek. OMErentzat bereziki kezkatzekoa da *Klebsiella pneumoniae* bakterioak karbapeno izeneko sendagaien aurrean ager-

- Abentura kirolak
 - Ezkonaurreko agurrak
 - Familiarteko jarduerak
 - Abentura bidalak
 - Material tekniko alokairuak
 - Eta askoz gehiago...

San Juan 18 - Albeniz-Asparrena (Araba) - Tel. 635 748 948 - 635 748 947
www.inguruabentura.com - info@inguruabentura.com

Gehiegizko erabilera abeltzaintzan

OMEREN AZTERLANAK pasarte zabala eskaintzen dio abeltzaintzan eta arrain-hazkuntzan erabilitako antibiotikoei; bidenabar esan dezagun gizakiok hartzen ditugun far-

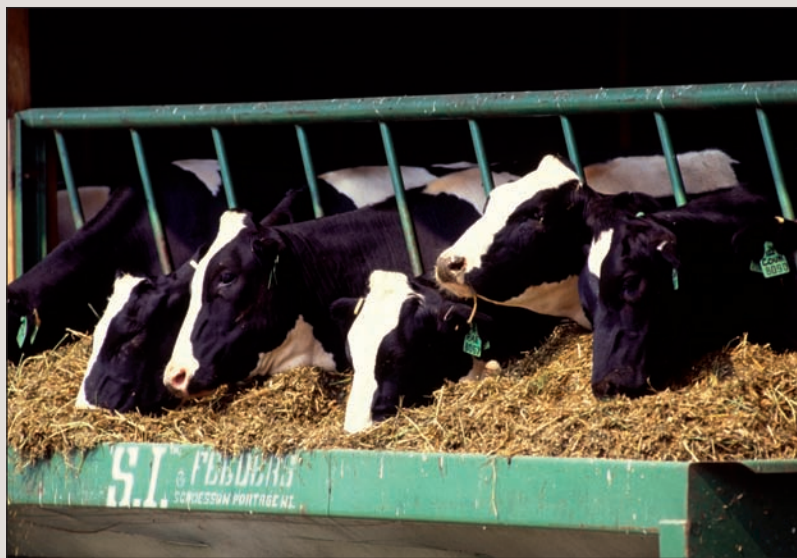
mako berak direla orobat. OMEk gogorarazten duenez, albaitaritzarako ez ezik hazkuntza hutserako erabiltzen dira antibiotikoak, munduko herrialdeen erdian gutxi

gorabehera, AEB barne. Hau da, aziendei botikak ematen zaizkie sistematikoki, gaixorik egon gabe ere, horrek gehiago eta azkarrago gizentzea eragiten baitu.

Europar Batasunean 2006tik dago debekatuta hala egitea. Haatik, Europako Batzordeak uste du albaitaritzari lotutako erabilera ere gehiegizkoa dela, eta abusuari aurre egiteko neurriak iragarri zituen, iazko azaroan egindako agerraldi batean.

AEBetan urrats bat atzerago doaz, baina han ere hasi dira mugimenduak. Erabateko debekua ezarriko ez badute ere, haragi-hazkunderako erabilerari zenbait muga ezarri zizkion hango Sendagai eta Elikagaien Agentziak, FDAk, joan den urtarrilean. Pauso apal samarra oraingo, baina bada zerbait, hango elikagaien industriak urte askoan horrelako neurriak nola oztopatu dituen ikusita.

BRIAN SCHACK

tutako erresistentzia, zenbait lekutan %50etik gorakoa. Karbapenoak orain arte aurkitu diren antibiotiko indartsuenak dira. Bestela esanda, zenbait infekzioen kontrako azken defentsa lerroa.

Badaezpada aurreko paragrafoak hori eman dizun aditzera, ez ezazu pentsa karbapenoak atzo goizeko aurkikuntza direnik. Ez karbapenoak, ez beste edozein antibiotiko. 1929an Flemingek penizilinarekin topo egin zuenetik 1970eko hamarkadara arte, bakterioen aurkako farmako ugari garatu ziren. Sendagai ejertzito hura gai zen, artean, mikrobio arrunt gehienak hiltzeko. Baina OMEk nabarmentzen duenez, azken antibiotiko multzo erabat berriak, euren artean karbapenoak, 1980ko hamarkadakoak dira. Ordezkoak ez dira berehalakoan iritsiko. OMERen esanetan, bakterioen aurkako sendagai berrien garapena hutsaren hurrengoa da uneon. Eta antibiotikoen ordezko bestelako tratamenduak eskuratzeko ikerkuntza lehen urratsetan besterik ez da ematen ari oraingo.

Azkar sendatzen dutenez, ez dira errentagarriak

Antibiotiko belaunaldi berri batek arazoa konponduko edo areagotuko lukeen eztabaida-

tzeari uko egingo diogu erreportaje honetan, baina ezin aipatu gabe utzi, bederen, 30 urtean antibiotiko berririk sortu ez izanaren arrazoiak. Arazoa ez baita zientziak bere bideak agortu dituela, konpainia farmazeutikoei antibiotiko berriak garatzeko garesti suertatzen zaie la baizik. OMERen txostenak ezer gutxi esaten duenez horri buruz, hemerrotekara jo dugu. Sareko bilatzaileetan pare bat minutu ematea

aski da antibiotikoen errentagarritasunaz hitz egiten duten ikertzaile ugariarekin topo egiteko.

Ospe handiko bat ekartze alde- ra, Venki Ramakrishnan 2009ko Kimika Nobel saridunak duela hiru aste inguru Madrilen esandakoa gogoratuko dugu: “Etorki- zun handiko molekulak egon badaude, baina sendagaiak buru-

tzeko prozesua luzea, zaila eta garestia da, beraz ez da errentagarritasun handikoa farmazeutikentzat. Gainera, molekula berri horiek pertsona gutxik erabiliko lituzkete, eta denbora laburrez, eta farmazeutikek nahiago dute gaitz kronikoetarako sendagaiak garatu. Bestelako eredu farmazeutikoa behar dugu infekzioei aurre egiteko, antibiotikoeikiko erresistentzia erabat zabaltzen denean hondamendi handia gertatuko baita”. ■

